

Brīvība un atbildība

Satversmes tiesa sarunā ar Latvijas skolēniem

Brīvība un atbildība

PRIEKŠVārds

Doma par konkursa organizēšanu Satversmes tiesai radās 2017. gadā. Satversmes tiesas ieskatā Latvijas attīstībā būtiska nozīme ir jaunās paaudzes zināšanām par savu valsti, tās pamatos liktajām vērtībām, kuras konkretizētas valsts pamatlikumā – Latvijas Republikas Satversmē (turpmāk – Satversme). Svarīgi, ka jaunā paaudze pārzina un izprot Satversmi, jo tieši viņi būs tie, kuri veidos Latvijas nākotni. Jauniešiem jāzina, ka Latvijas tauta jeb Suverēns nolēma sev izveidot tieši demokrātisku tiesisku valsti.

2019. gada rudenī Satversmes tiesa trešo reizi izsludināja Satversmei veltītu skolēnu zīmējumu un domrakstu konkursu. Tajā 6. klašu skolēni tika aicināti iesniegt zīmējumus par tēmu “Brīvs cilvēks neatkarīgā Latvijā”, savukārt 9. un 12. klašu skolēni – domrakstus par tēmu “Kāpēc Latvijai ir svarīgas manas Satversmē ietvertās pamattiesības?”. Dalībai konkursā pieteicās 100 skolas, aptverot visus Latvijas reģionus. Konkursam tika iesūtīti 279 zīmējumi un 50 domraksti.

Iniciatīvas ietvaros trīs gadu laikā Satversmes tiesa ir saņēmusi vairāk nekā 790 skolēnu zīmējumus un domrakstus par Satversmi. Radošie darbi atspoguļo skolēnu skatījumu uz sevi Latvijā šodien un nākotnē. Pārsteidzoši – jaunā paaudze lielā mērā mūsu valsts pamatlikumā ierauga to pašu, ko tās pamatos ielikuši autori, izstrādājot un pieņemot Satversmi 1922. gadā.

Šajā katalogā Jums ir iespēja izlasīt 11 interesantu pārdomu pilnus domrakstus, aplūkot 35 krāsainus zīmējumus, kā arī smelt iedvesmu no Satversmes tiesas tiesnešu domu gaudiem par brīvību un atbildību.

Satversmes tiesa saka sirsnīgu paldies visiem skolēniem, kas šo gadu garumā pieņēmuši izaicinājumu piedalīties konkursā, kā arī viņu pedagogiem par veltīto laiku un atbalstu skolēnu radošajās pašizpaušmēs.

Liels paldies konkursa sadarbības partneriem, atbalstītājiem: Latvijas Mākslas akadēmijai, žurnāla “Domuzīme” redaktorei Rudītei Kalpiņai, žurnāla “Ilustrētā Junioriem” redaktorei Līvai Romanei un žurnāla “Jurista Vārds” redaktorei Dinai Gailītei, kā arī pirmā Latvijas Valsts prezidenta Jāņa Čakstes mazmazmeitai Kristīnei Čakstei un Publisko tiesību institūta vadītājam Arvīdam Dravniekam.

Latvijas valsts pamatā ir pamatnorma, no kuras izrietošās vērtības un principi ietverti Satversmē. Latvijas valsts centrā ir cilvēks kā augstākā vērtība. Satversmes tiesa ir pārliecināta, ka Latvijas jaunā paaudze izprot demokrātiskas tiesiskas valsts nozīmi, apzinās valsts svarīgo lomu cilvēka brīvības aizsardzībā un brīvības ciešo sasaisti ar atbildību. Tikai brīvībā, uzņemoties atbildību par savām izvēlēm un viens par otru, mēs esam spēks!

Latvijai ir svarīgas manas pamattiesības, jo tās saglabā mieru valstī, saliedē iedzīvotājus, dod iespējas attīstīties, līdzdarboties valsts pārvaldē, līdz ar to attīstīt sevi un valsti. Valsts un tās iedzīvotāji ir cieši saistīti un ietekmē cits citu.

Valsts pamatpazīmes ir teritorija, iedzīvotāji, valdība un likumdošana. Valsti veido iedzīvotāji, un viņi grib dzīvot valstī, kur ir cilvēka pamattiesības un pastāv institūcija — Satversmes tiesa, kas seko, lai tās netiktu pārkāptas. Svarīgākās ir tiesības uz brīvību, dzīvību, godu un cieņu, tiesības izteikt savu viedokli, tiesības pilsoņiem piedalīties vēlēšanās un tiesības uz privāto dzīvi. Es pamatoju, kāpēc šīs tiesības ir nozīmīgas Latvijai.

Tiesības uz brīvību dod cilvēkam iespēju attīstīt savas spējas un talantus, jo tikai brīvs cilvēks var radoši darboties un izpausties. Šis aspekts ir ļoti svarīgs ne tikai individuālam un sabiedrībai, bet arī Latvijas valstij kopumā. Vairojot savu turību, cilvēki vairo arī valsts turību. Arī citu valstu investori ienāk Latvijā, jo manā zemē ir garantētas cilvēktiesības, un tā ir viena no valsts stabilitātes pazīmēm.

Mums ir tiesības uz dzīvību un drošību. Šķiet, ka tās ir pašsaprotamas lietas, bet pat mūsdienās, 21. gadsimtā, ne visās valstīs ir šīs tiesības un tāpēc ir tik daudz bēgļu. Latvija ir viena no tām valstīm, uz kurām dodas bēgļi.

Latvijas pilsoņiem ir tiesības vēlēties Saeimu un pašiem kļūt par valsts vadītājiem un ir iespēja rīkot referendumus. Valsts, kura balstās uz cilvēka bailēm, ilgi nepastāv, jo ar laiku cilvēks zaudē bailes un tad miermīlīgi vai ar ieročiem cīnās. Kā piemēru var minēt Franču revolūciju, 1905. gada revolūciju un "Dziesmoto revolūciju". Cilvēktiesības nodrošina valsts stabilitāti un mieru, novērš pilsoņu karus un revolūcijas.

Cilvēka pamattiesības ir viens no valsts pastāvēšanas stūrakmeņiem. Latvijai ir svarīgas manas pamattiesības, tās palīdz saglabāt mieru Latvijā, dod iespēju iedzīvotājiem attīstīties pašiem un attīstīt valsti.

"Ikvienam cilvēkam piemīt dabiska vēlme pilnveidoties, un cilvēka dabiskais stāvoklis ir brīvība. Pilnveidojoties cilvēks var sasniegt lielāku iekšējo brīvību. Brīvs cilvēks ir radošs, drošs un spējīgs iedvesmot."

INETA ZIEMELE

Satversmes tiesas priekšsēdētāja

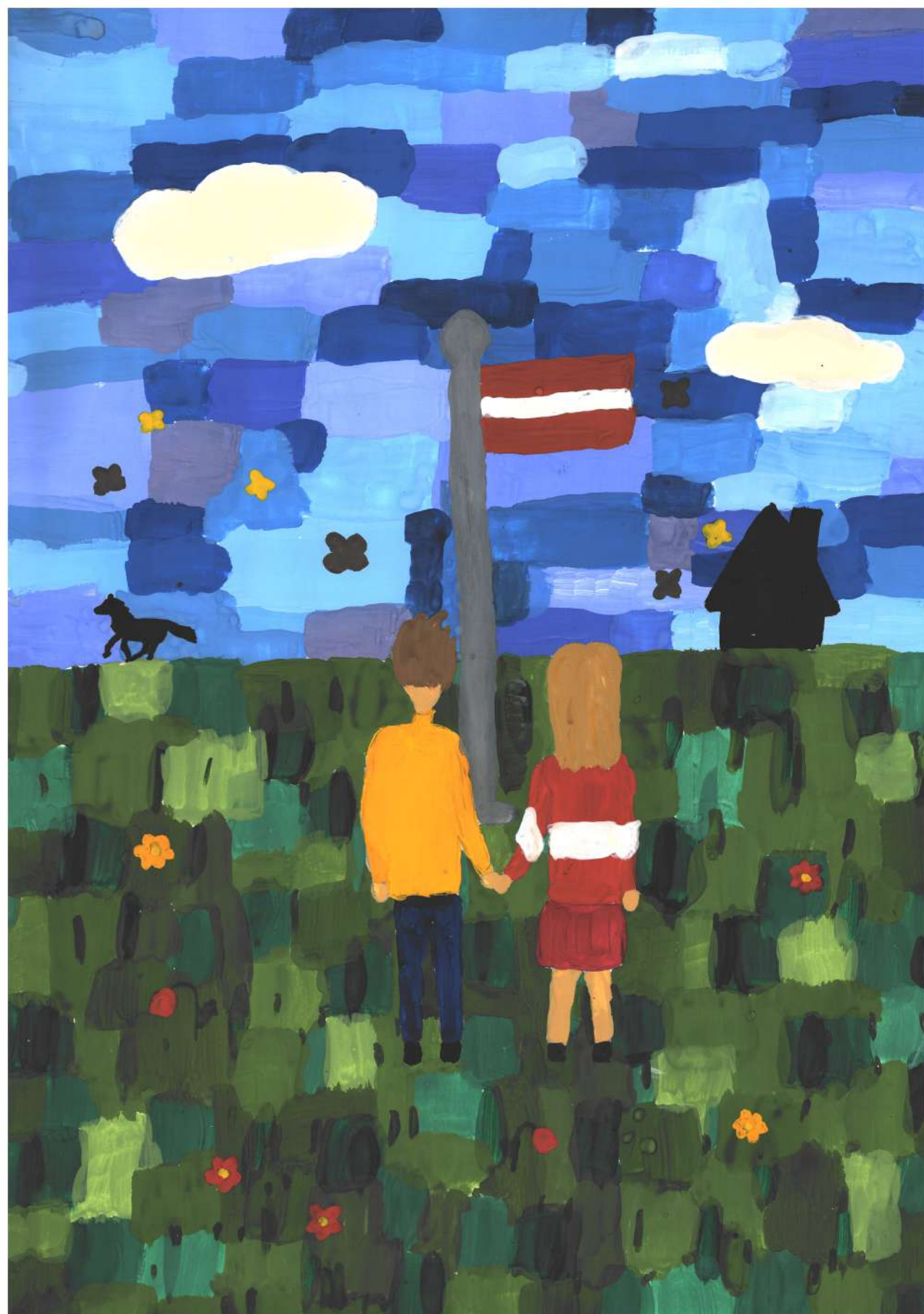
ELĪZA DANIELA DZENE

Āgenskalna sākumskola

3. vieta

Pedagoģe: Iveta Cimare

MONA UPENIECE

Jaunsilvas pamatskola
Atzinība 9. klašu grupā
Žurnāla "Jurista Vārds" specbalva
Pedagoģe: Ineta Bivbāne

Par savām mājām Latviju dēvē aptuveni divi miljoni cilvēku, tajā skaitā arī es. Katrs no mums ir īpašs un atšķirīgs, taču ir kas tāds, kas mūs visus padara līdzīgus. Tā ir mīlestība pret savām mājām un savu valsti. Šo sajūtu rada pārliecība, ka Latvijā par mums rūpējas. Mēs varam lepoties ar to, ka dzīvojam valstī, kas balstās uz cilvēka cieņu un brīvību, valstī, kas atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības un ciena mazākumtautības. Tie nav tukši vārdi. To apliecina 1922. gada 7. novembrī pieņemtā Satversme, kas ir Latvijas tautas atzīto vērtību, kā arī valsts iekārtas pamatlikumu un pamatprincipu kopums.

Tātad – Satversme ir apliecinājums tam, ka es savā valstī varu justies drošībā un plānot savu nākotni.

Satversme nosaka, ka ikvienam ir tiesības zināt savas tiesības, un vienlaikus paredz tiesības uz izglītību, tai skaitā nosakot pamatizglītības ieguvu par obligātu. Kādēļ Latvijai ir svarīgi, ka es zinu savas tiesības?

Jau 5. klasē es zināju, ka varu brīvi izvēlēties, vai apmeklēšu "meiteņu" vai "zēnu" mājturību. Es esmu meitene, bet mana izvēle bija par labu "zēnu" mājturībai. Tā bija mana personīgā pirmā saskarsme ar Satversmē ietverto dzimumu vienlīdzības principu.

Ja es, meitene būdama, īstenošu savu sapni un kļūšu par ugunsdzēsēju, un labi veikšu savu darbu, ieguvējs būs visa sabiedrība, jo tas ļaus man līdzdarboties saskaņā ar Satversmi, kas nosaka, ka ikviena dzīvība ir vērtība. Savukārt, ja mans klasesbiedrs, zēns būdams, kļūs par izcilu floristu, arī tas būs lielisks piemērs tam, ka Satversme ļauj mums brīvi izvēlēties nodarbošanos.

Katru dienu pasaulē tiek atklātas jaunas, vēl neredzētas lietas, viss strauji mainās un attīstās, taču izglītības nozīme ir tikai pieaugusi, atverot durvis, aiz kurām paveras jaunas iespējas un izaicinājumi. Manuprāt, tas ir ļoti nozīmīgi, ka Latvijā pēc Satversmē noteiktā tiesības uz izglītības ieguvu ir ikvienam.

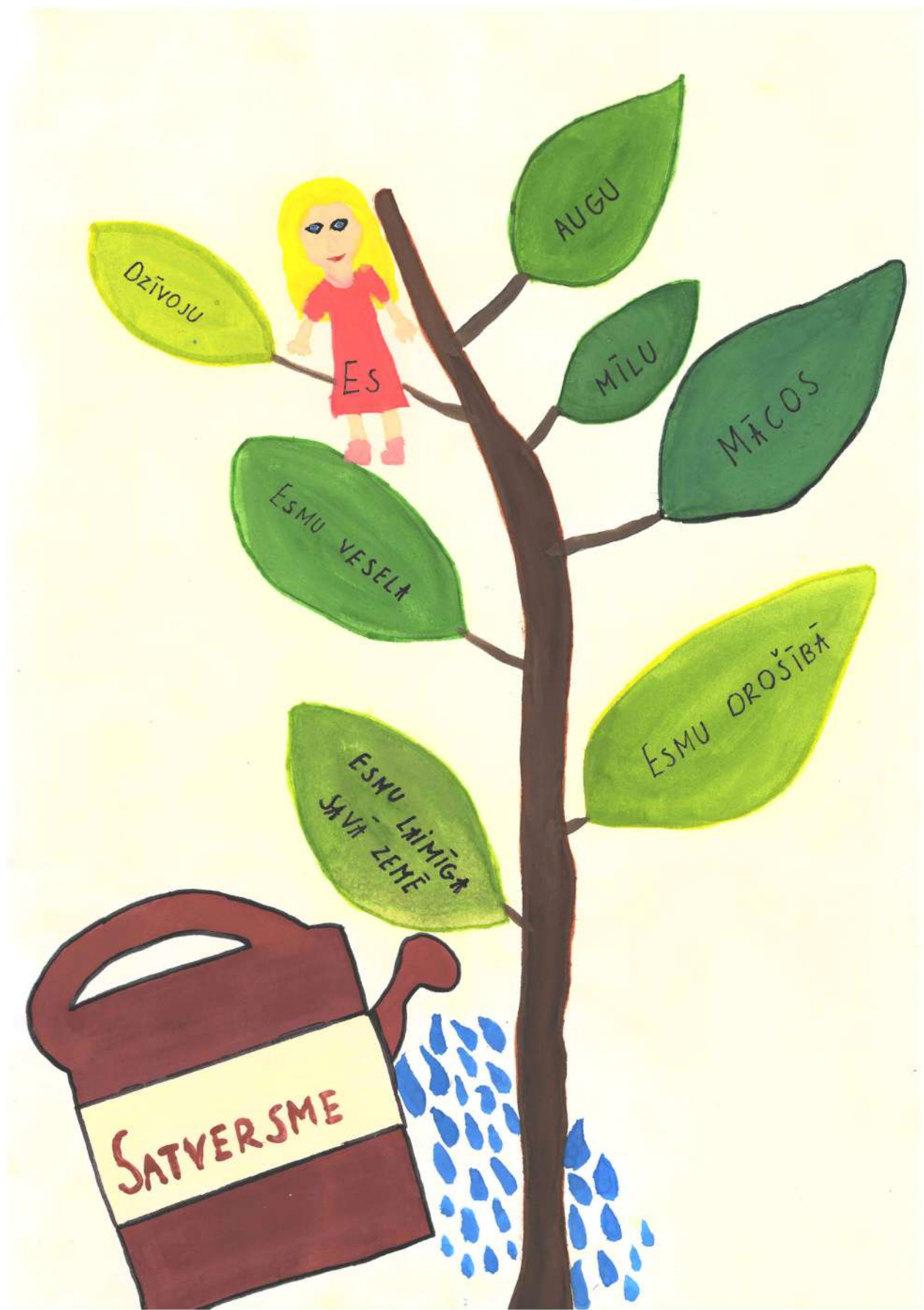
Tas, ko es zinu par valsti, tas, cik labi es pārzinu un pratīšu pielietot zināšanas par Satversmē noteiktajām pamattiesībām, palīdz valstij kļūt stiprākai un labākai, jo valsts – tie pirmkārt ir cilvēki, kas valsti veido. Šīs zināšanas ne tikai sniedz ieskatu par personīgajiem labumiem, ko indivīds var gūt sev, bet rāda ceļu, kā sabiedrība kopumā var uzlabot dzīves apstākļus savās mājās, Latvijā.

Manas dzimtenes ceļš uz Satversmē garantēto ir bijis ilgs un grūts, taču šis dokuments dod mums kopības, brīvības sajūtu.

Es esmu savās mājās, kur jūtos labi, kur par mani rūpējas, kur mani ciena, kur katrs cilvēks ir vērtība. Vēlos dzīvot, strādāt savā valstī un veicināt tās labklājību un attīstību.

BEĀTE EIDIŅA

Ata Kronvalda Durbes pamatskola
Latvijas Mākslas akadēmijas specbalva
Pedagoģe: Inga Lankupa

AUCE LIEPIŅA
Naukšēnu novada vidusskola
Žurnāla "Jurista Vārds" specbalva
Pedagoģe: Jana Diča

ELANS ANSONS
Ata Kronvalda Durbes pamatskola
Pedagoģe: Inga Lankupa

LĪGA ENIJA VIKMANE

Liepupes pamatskola
2. vieta 9. klašu grupā
Pedagoģe: Jautrīte Marina Liepiņa

Vai zināt, ka Latvijas Republikas Satversme ir vecākā Centrālās un Austrumu Eiropas valstīs spēkā esošā konstitūcija?

Tā tika pieņemta 1922. gada 15. februārī Latvijas Satversmes sapulces kopsēdē. Latvijas valsts pamatlikums jeb Satversme tika radīts pirms gadiem, kas ir samērojami ar krietni pieredzējuša cilvēka mūžu, un zīmīgi, ka tajā ietvertais patiesi ir kā vectēva norādījumi un padomi, kurus neņemot vērā sanāktu nepatikšanas.

Pirmkārt, Latvijai ir svarīga dzīvība un pastāvēšana. Šis tiesības aizsargā Satversmes 93. pants, kas noteic, ka ikviena tiesības uz dzīvību aizsargā likums. Tas, kāpēc Latvijai ir svarīga dzīvība un pastāvēšana, manuprāt, saistās ar to, ka Latvija pati daudzu gadu garumā ir cīnījusies par savu dzīvību un pastāvēšanu. Latviešu strēlnieki atdeva savas dzīvības, lai piedzimtu valsts, kurā dzīvojam pašreiz, – Latvija. Pateicoties izciliem latviešu demokrātiem, Tautas padomei, šobrīd Latvija ir dzīvotspējīga valsts, kurā varam justies droši par sevi un savu ģimeni. Latvijai, lai tā turpinātu būt nacionāla un dzīvotspējīga valsts, ir svarīgi, lai tās nācija, simbolika un tradīcijas nebeigtu pastāvēt. Viens no Latvijas simboliem ir latviešu valoda, kura ir jākopj un jāmīl, jo, kamēr Latvijai būs sava valoda, tikmēr būs arī Latvija.

Otrkārt, Latvijai kā demokrātiskai republikai ir svarīga brīvība un suverenitāte. Satversme nodrošina Latvijas tautas brīvību. Satversmes 94. pants noteic, ka ikvienam ir tiesības uz brīvību un personas neaizskaramību. Latvijai ir svarīga brīvība, jo bez brīvības tā nespētu pastāvēt un atrastos citas valsts pakļautībā. Latvijas valstij ir svarīgi, ka tās iedzīvotāji netiek ierobežoti un cenzēti, lai pilsoņi spētu izteikt savu viedokli un domas, piedalīties aptaujās un vēlēšanās, jo tikai tā iedzīvotāji Latvijā spēj justies kā mājās, vienlaikus uzlabojot arī valsts attīstību.

Treškārt, Latvijas Republikai ir svarīgi, ka tiek aizsargāts cilvēka gods un cieņa. Satversmes 95. pants noteic, ka valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu. Manuprāt, Latvijai ir ļoti svarīgi, lai tās iedzīvotāji dzīvotu labklājībā un savstarpējā cieņā cits pret citu.

Ikvienam cilvēkam Latvijas sabiedrībā ir tiesīgs uz sava goda un cieņas neaizskaramību, ja tas tā nebūtu, tad lielai sabiedrības daļai būtu zema pašapziņa tikai tāpēc, ka kāds ir aizskāris cita cilvēka tiesības netikt pazemotam un izturēties pret viņu necienīgi. Tātad, ja Latvija ir mūsu mājas uz šīs zemes, Latvijai ir svarīgi, ka mājās valda miers un satiecība.

Latvijas valsts neatņemama sastāvdaļa ir tās pamatlikums – Latvijas Republikas Satversme. Uzskatu, ka Latvijai ir svarīgi būt tādai, kādu to ir iecerējuši tās autori, vienlaikus esot mūsdienīgai ar laika gaitā atbilstoši veiktajām izmaiņām. Ikvienam Latvijas iedzīvotājam ir jānovērtē, ka Latvijas valsts mums ir kā mājas, kurās ikviens, ievērojot tās pamatlikumu, jutīsies pasargāts un drošs.

VERONIKA BĀRTULE

Daugavpils 10. vidusskola
2. vieta

Žurnāla "Ilustrētā Junioriem" specbalva
Pedagoģe: Inga Vasiļjeva

“Brīvība nozīmē atbildību. Es esmu brīvs – tas nozīmē, ka es uzņemos atbildību par savu dzīvi un savām izvēlēm. Cilvēks nevar gaidīt, ka viņa vietā atbildību par to, ko savā brīvībā viņš ir paveicis, uzņemsies kāds cits.”

SANITA OSIPOVA

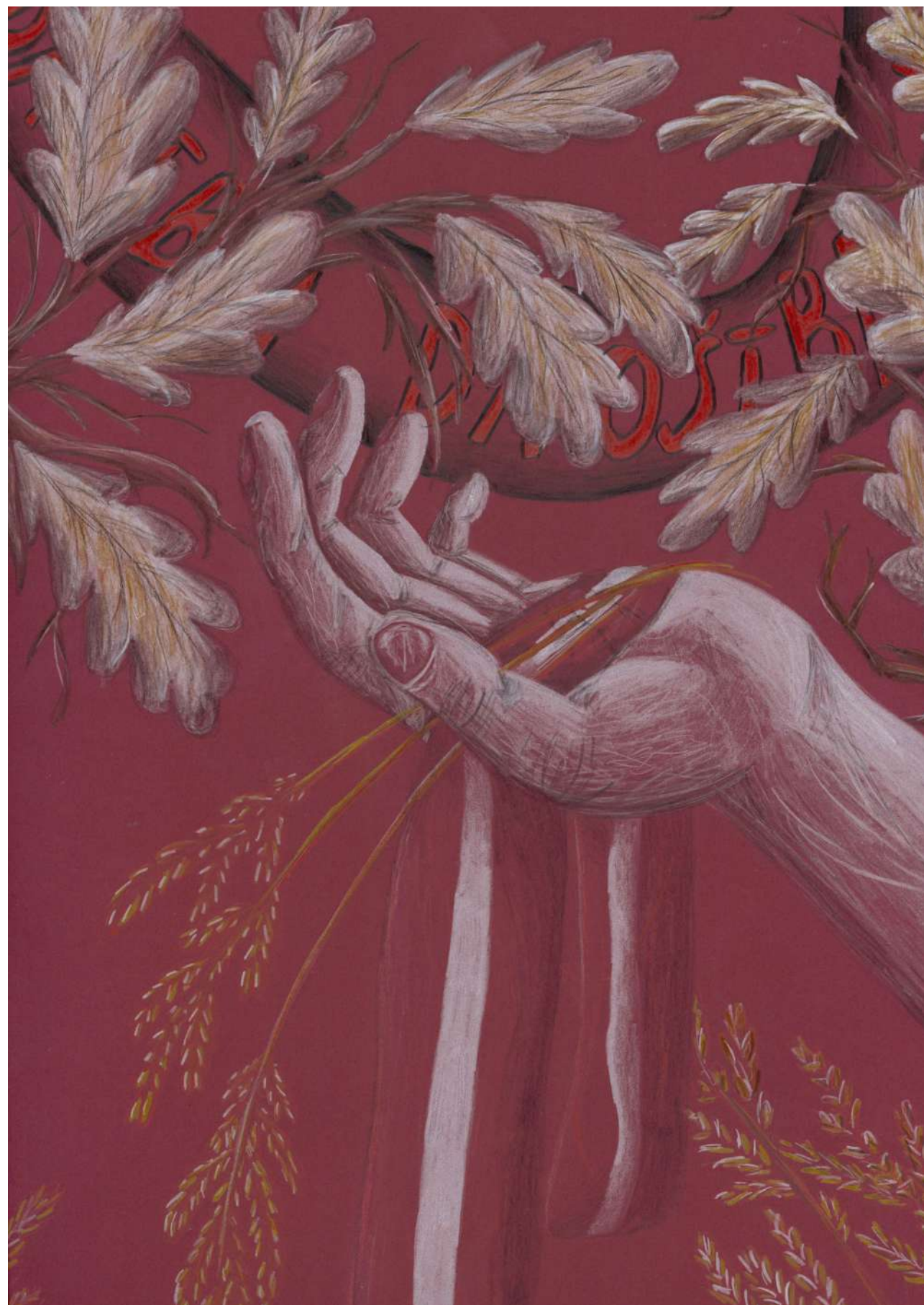
Satversmes tiesas priekšsēdētājas vietniece

ANASTASIJA KOVAĻOVA

Daugavpils 9. vidusskola

Atzinība

Pedagoģe: Anna Mekša

ELĪNA STAŠĀNE

Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija

3. vieta 12. klašu grupā

Pedagoģe: Gunita Smiltāne

Attiecības starp valsti un cilvēku ir viens no faktoriem, kas nodrošina valsts funkcijas, tāpēc ir svarīgi, ka tiek sakārtots ne tikai ekonomiskais vai aizsardzības sektors, bet arī sadarbība ar iedzīvotājiem.¹ Cilvēka pamattiesības, kuras ietvertas Latvijas Satversmē, nosaka pienākumus, kādi jāievēro gan man pret valsti un citiem tās iedzīvotājiem, gan valstij pret mani. Cilvēktiesības ir svarīgas ne tikai man, bet arī Latvijai, jo tās dod brīvību izteiktajiem vārdiem un darbiem, kurus zinātnieki, mākslinieki un literāti rada, mediķi, pedagogi un zemnieki veic ikdienā, un tas ir ieguldījums Latvijas nākotnē un jaunradē.

Satversmes 100. pantā² ir teikts, ka ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību. Tā mūsdienās jau kļuvusi par tik pašsaprotamu vērtību, ka neviens pat nespēj iedomāties, kā tas bija ne tik senā pagātnē, pirms 40–50 gadiem, kad cilvēks nedrīkstēja izteikt savu viedokli, runāt par noteiktām tēmām, tādām kā Latvijas brīvvalsts laiks, okupācija, deportācijas. Zinot tā laika notikumus, secinu, ka domu, vārdu ierobežošana nodara kaitējumu gan cilvēkiem, gan pašai valstij. Kolektīvos, kuru vadītāji neuzklausa individu viedokli un neņem vērā ieteikumus, sākas stagnācija un nav iespējams sasniegt jaunas radošās virsotnes. Tikai atklātās sarunās un darbos var rasties idejas, kuras pēc tam realizējas iedvesmojošos mākslas darbos, inovatīvās biznesa idejās un tautsaimniecības attīstībā.

Vārda brīvība ļauj attīstīties arī zinātnei, jo brīva domu izteikšana veicina pieredzes apmaiņu, kas ir ļoti svarīga unikālu pētījumu tapšanai. To vislabāk var novērot skolēnu zinātniski pētnieciskajos darbos. Izstrādājot savu darbu ar nosaukumu "Skolēnu apmaiņas programmas kā mūsdienu mācību metode", veicu oriģinālu pētījumu, kura pamatā bija dažādu valstu (Šveices, Francijas, ASV, Vācijas, Taizemes) skolēnu, kuri mācījušies manā skolā, aptauja, un secināju, ka apmaiņas programmas attīsta kritisko domāšanu, problēmu risināšanas spēju un pašiniciatīvu. Savukārt manas klasesbiedrenes veica pētījumu par Jelgavas Brīvības bulvāra vēsturi. Ar savu darbu rezultātiem varējām iepazīstināt ne tikai savas skolas pedagogus, bet arī piedalījāmies skolēnu zinātniski pētniecisko darbu konferencē valstī 2019. gadā, iegūstot godalgotas vietas. Skolēni savus talantus un radošumu parāda arī olimpiādēs kā Latvijā, tā pasaulē, un jauniešu sasniegumi liecina, cik liels potenciāls ir Latvijas nākotnei, kuru veido cilvēki, kas prot izmantot piešķirto brīvību.

Ikviens pants nodaļā "Cilvēka pamattiesības" ir radīts, lai jebkura persona būtu brīva gan savās izvēlēs, gan darbos, jo bez brīvības nerastos jaunas idejas, kas veicina valsts izaugsmi. Latvijas nākotnes uzplaukums nav naftas urbumi, bet gan radoši prāti, jaunrade un jaunieši, kas auguši brīvībā un patstāvībā. Tie ir cilvēki, kas ar savām zināšanām un brīvi iegūto pieredzi vairo un vairo valsts sasniegumus, Latvijas vārdam skanot pasaulē.

¹Ziemele I. Par cilvēktiesību iedzīvināšanas mehānismiem, Rīga: Latvijas Vēstnesis, 1996.

²Balodis R., Endziņš A., Jundzis T. u. c. Latvijas Republikas Satversmes komentāri, Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011.

MEGIJA GRIETA KĀRKLĪŅA

Āgenskalna sākumskola

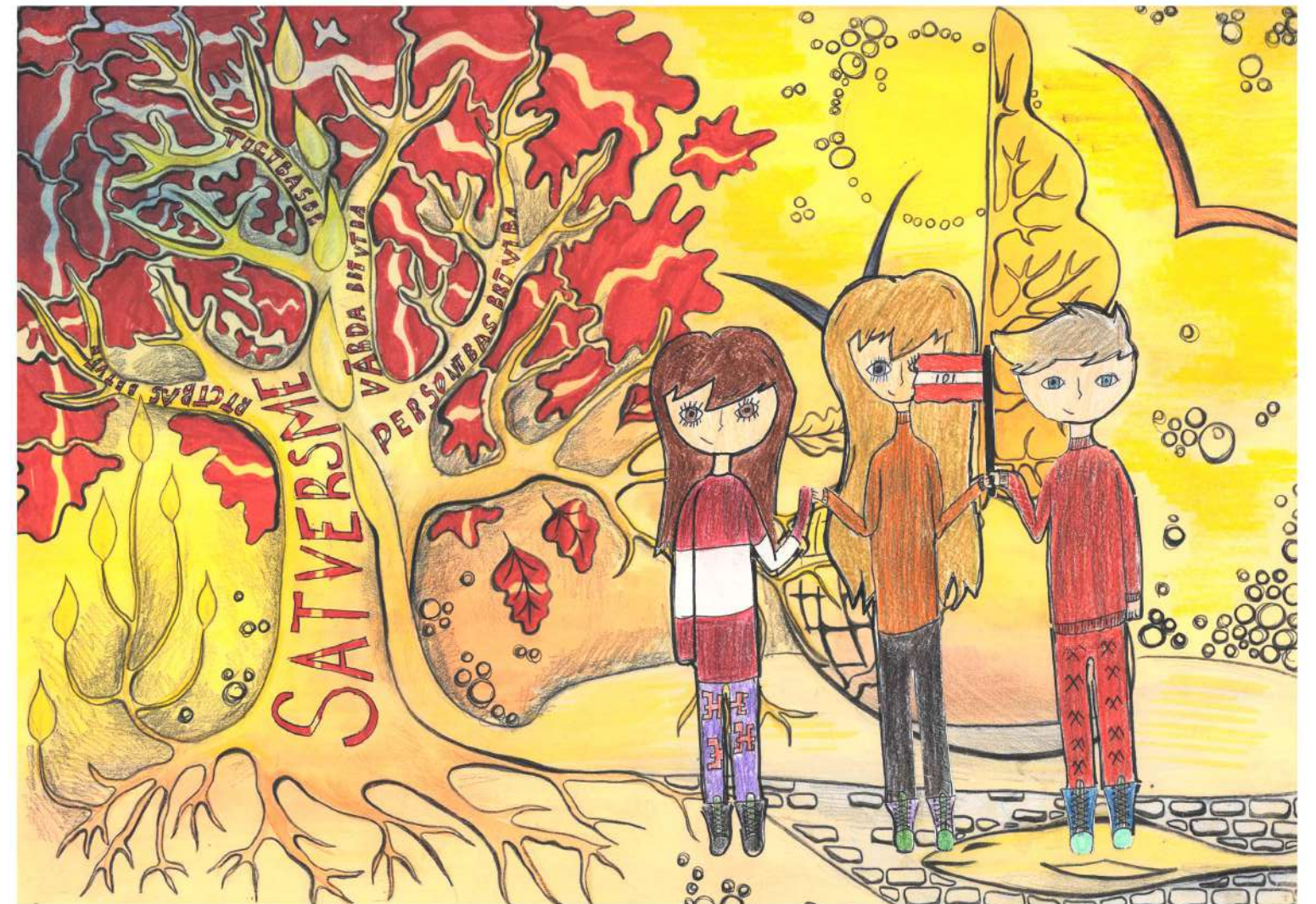
Atzinība

Pedagoģe: Iveta Cimare

“Satversme ar tajā ietvertajām pamattiesībām nodrošina cilvēkiem brīvību, un centrā tā liek pašu cilvēku kā augstāko vērtību. Latvijas tautas uzdevums no paaudzes paaudzē ir aizstāvēt Satversmi un tajā ietvertās vērtības.”

ALDIS LAVIŅŠ

Satversmes tiesas tiesnesis

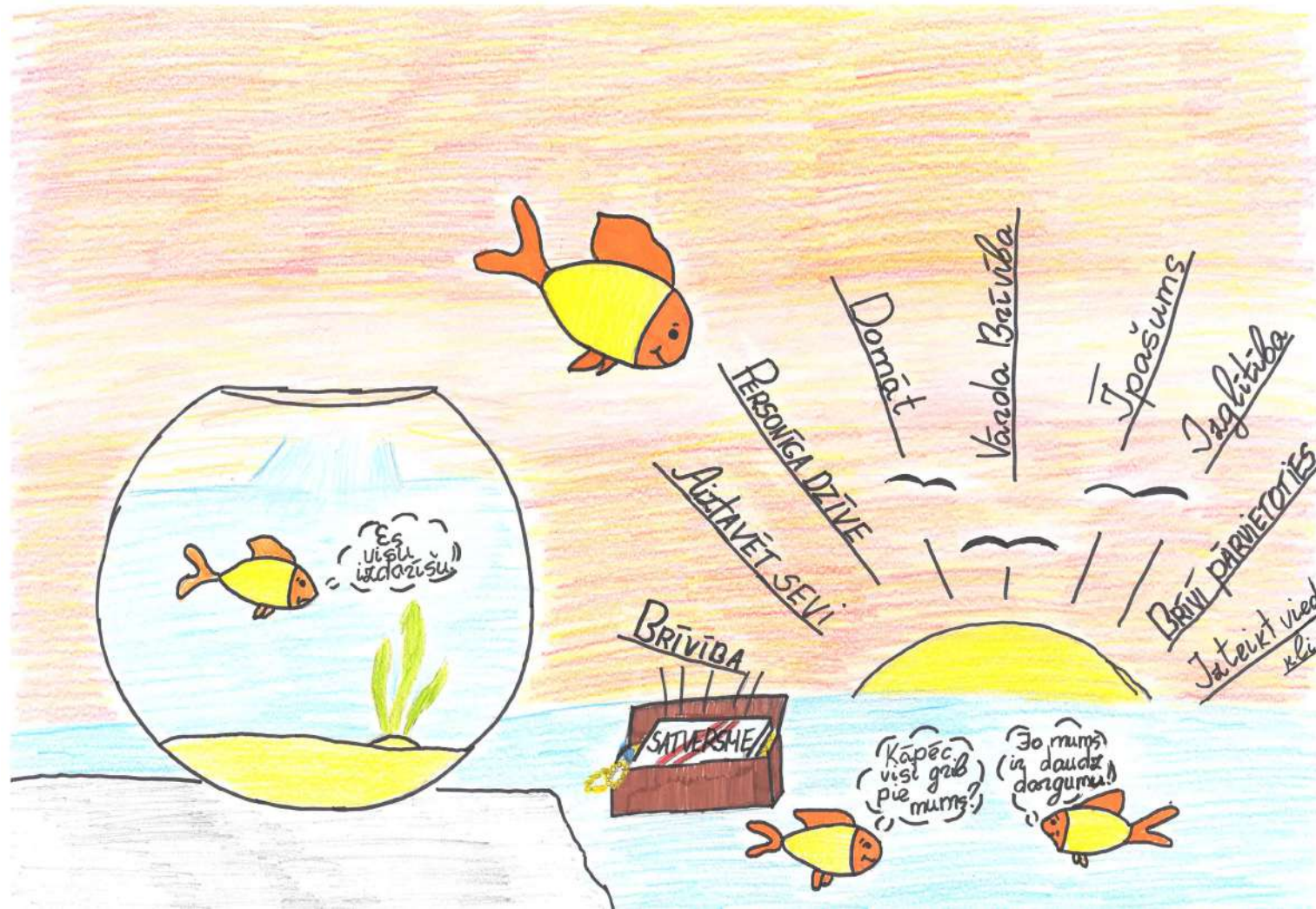
ANASTASIJA GRIŅEVIČA
Daugavpils 10. vidusskola
Atzinība
Pedagoģe: Inga Vasiļjeva

DOMENIKS TABORS
Dobeles 1. vidusskola
Atzinība
Pedagoģe: Gita Paegle

AMANDA VOLKOPA
Ogres sākumskola
Pedagoģe: Sandra Latvele

ANŽELIKA SIŅKEVIČA

Naujenes pamatskola
 Žurnāla "Jurista Vārds" specbalva
 Pedagoģe: Sandra Kokina

KITIJA IVANOVA

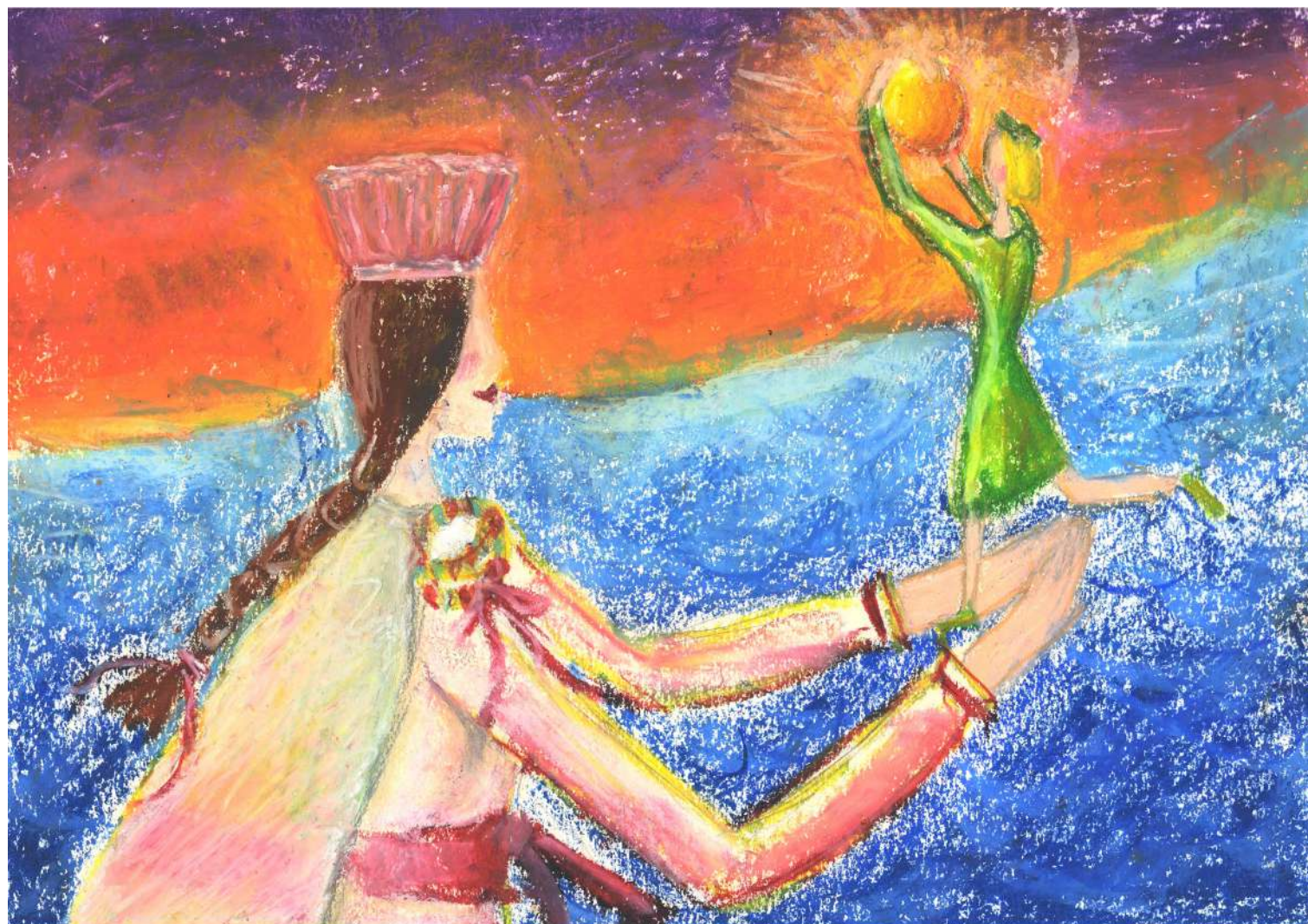
Pilsrundāles vidusskola
 Pedagoģe: Aija Ušerovska

*“Man patīk, ka jaunieši saprot zināšanu un izglītības nozīmi.
Iesūtītie darbi apliecina, ka viņi redz dziļāk,
nekā pirmšķietami liekas, viņi redz kopsakarības, viņi zina,
kāpēc brīvība ir svarīga.”*

GUNĀRS KUSIŅŠ

Satversmes tiesas tiesnesis

ELIZABETE VOLOŠINA

Rīgas 10. vidusskola

Pedagoģe: Svitlana Zhalubovska

Man bieži vaicā: “Kāds ir tavs mērķis, ko tu vēlies sasniegt pēc vidusskolas?” Bet sevi es saistu ar valsti, piederību Latvijai. Kāds ir Latvijas valsts mērķis? “Mūsu mērķis ir saprātīgi pārvaldīta, “zaļa”, radoša un starptautiski aktīva nacionāla valsts, kurā mīt demogrāfiski atjaunota, pilsoniski atbildīga un saliedēta Latvijas tauta.”¹ Latvija kā demokrātiska, tiesiska, sociāli atbildīga un nacionāla valsts balstās uz cilvēka cieņu un brīvību, atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības un ciena mazākumtautības.² Satversme ir Latvijas Republikas pamatlikums, kurā norādītas valsts pamatvērtības, pilsoņu pienākumi un tiesības. Satversme pirmo reizi publicēta 1922. gadā, un kopš izdošanas tai ir pievienota vēl viena nodaļa (Cilvēka pamattiesības) un preambula.

Jau kopš dzimšanas Satversmē iekļautās pamattiesības ietekmē manu dzīvi. Man tiek piešķirta Latvijas pilsonība, nodrošināta brīvība. Varu iegūt bezmaksas pamata un vidējo izglītību valsts valodā, saņemt veselības aprūpi, brīvi pārvietoties. Valsts garantē drošību.

Sasniedzot pilngadību, varu piedalīties pašvaldību un Saeimas vēlēšanās, kā arī varu pati kandidēt uz valsts amatiem. Valsts nodrošina, ka netikšu diskriminēta likuma priekšā. Latvija iegulda manī (un visos citos pilsoņos) līdzekļus, lai es izaugtu vesela un izglītota, konkurētspējīga. Cenzūra ir aizliegta, līdz ar to, ja šis aizliegums netiek pārkāpts, uzzinu informāciju vienlaicīgi ar citiem, un ļoti bieži informācijas iegūšanas ātrums spēlē galveno lomu dažādos piemēram, biznesa darījumos.

Ja Latvija ir ievērojusi manas tiesības, būšu pietiekami kompetenta, lai tālāk iegūtu augstāku izglītību un labi apmaksātu darbu, tādējādi atgriežot valstij manī ieguldīto, maksājot nodokļus, palīdzot sabiedrībai pilnveidoties un – ideālā gadījumā – nesot Latvijas vārdu pasaulē. Kā arī, protams, es varu iesaistīties brīvprātīgo darbā, tādējādi palīdzot sabiedrībai, piedalīties dažādās akcijās un talkās, lai sakoptu šo zemi. Ja valstī kaut kas nav tā, kā tam vajadzētu būt, es, tāpat kā citi pilsoņi, varu uz to norādīt, piedaloties dažādos protestos vai mītiņos, iesaistoties politikā un piedaloties vēlēšanās. Ja Latvija ievēros manas un citu tiesības, tad pilsoņi būs apmierināti. Tas ir ļoti svarīgi Latvijai, jo valsts nevar pastāvēt bez pilsoņiem.

Ilgtermiņā, ja Latvija garantē manas un citu pilsoņu tiesības, tā ir spējīga augt un attīstīties, sasniegt savu mērķi un kļūt vienotāka. Protams, ja valsts nodrošina pilsoņiem tiesības, pilsoņiem ir jāpilda savi pilsoniskie pienākumi un jāpilnveido valsts, jo mēs formējam valsti un veidojam viņu tādu, kāda tā ir šobrīd un būs nākotnē. Svarīgi vienmēr atcerēties, ka ir ne tikai tiesības, bet arī pienākumi.

Latvijai ir svarīgas manas pamattiesības, jo, ja tās tiek ievērotas, tad kļūstu spējīga arī dot valstij atpakaļ, ieguldīt tajā. Manuprāt, Latvijas pilsoņi nenovērtē savas pamattiesības, jo tās tiek uzskatītas par pašsaprotamām un ir grūti iedomāties, ka kaut kur citur ir savādāk, ka mēs varētu dzīvot valstī, kur nav pieejama izglītība vai medicīniskā aprūpe, kur visi nav vienlīdzīgi likuma priekšā, kur pastāv strikta cenzūra.

¹Valsts prezidenta Valda Zatlera ievada uzrunas konferencē “1990. gada 4. maija Latvijas Neatkarības deklarācija: starptautiskie un iekšpolitiskie aspekti” fragments.

²LR Satversmes preambulas fragments.

SAMANTA KARPOVA
Jaunsilavas pamatskola
Atzinība
Pedagoģe: Līga Sliņa

ARTŪRS GRUNTE
Kandavas Kārļa Milenbaha vidusskola
Atzinība
Pedagoģe: Dace Kalmane

“Pamattiesības izceļas no nerakstītajām dabiskajām tiesībām, kas piemīt ikvienai personai no dzimšanas brīža. Viena no galvenajām ir tiesība uz cilvēka cieņu, tā ir tiesība sagaidīt no valsts attieksmi pret katru indivīdu kā pret svarīgāko. Cilvēks ir tiesiskās sistēmas centrā, cilvēks ir valsts augstākā vērtība.”

DAIGA REZEVSKA

Satversmes tiesas tiesnese

ILIANA DUDENA
Daugavpils 9. vidusskola
Pedagoģe: Anna Mekša

MARTA JANSONE
Kandavas Kārļa Milēnbaha vidusskola
Pedagoģe: Dace Kalmane

ANNA PAVLOVSKA

Dundagas vidusskola
1. vieta 12. klašu grupā
Pedagoģe: Līva Irbe

1918. gada 18. novembrī proklamēta Latvijas valsts, kuru tauta izcīnīja Brīvības cīņās. Brīvi vēlētā Satversmes Sapulcē, 1922. gada 15. februāra kopsēdē, tā nostiprināja valsts iekārtu un nolēma sev Latvijas Republikas Satversmi.¹ Latvijas Republikas Satversme ir Latvijas Republikas pamatlikums.² Satversmē kopā ir 8 nodaļas un 116 panti. Viena no nodaļām ir "Cilvēka pamattiesības". Manuprāt, valsts pienākums ir atzīt un aizsargāt mūsu pamattiesības, jo mēs kā tauta aizsargājam valsts neatkarību, teritoriju, tās vienotību un demokrātisko valsts iekārtu. Sākšu ar 112. pantu, kurš paredz, ka ikvienam ir tiesības uz izglītību un ka valsts nodrošina iespēju bez maksas iegūt pamatizglītību un vidējo izglītību.³ Pēc tam iegūtā vidējā izglītība ir tā, kas mūs mudina iegūt vēl vairāk un vairāk. Manuprāt, Latvijai cilvēku izglītība ir svarīga, jo mēs veidojam izglītības līmeni valstī, kas rada lielākas iespējas ekonomikas izaugsmei. Ja cilvēkiem būs augstāka izglītība, tad palielināsies kvalificēto speciālistu daudzums, kas sekmēs ekonomikas attīstību.⁴ Proti, labāka valsts ekonomika garantē drošāku dzīves vietu, un ārējā migrācija kļūs mazāka.

105. pants paredz, ka ikvienam ir tiesības uz īpašumu un īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm.⁵ Līdz ar to, ka katrs iedzīvotājs kopj savu iegādāto īpašumu, tiek sakopta arī valsts. Manuprāt, tas ir liels atvieglojums valstij, jo tad par to vairs nav jāsatraucas, jo pircējs par to parūpēsies. Pārvaldot īpašumu un saimniekojot tajā, tiek maksāti nodokļi, kas nonāk valsts budžetā, kurš tiek sadalīts pa nozarēm, piemēram, izglītībai, pensionāriem, veselībai. Valsts, aizsargājot savu teritoriju, var arī atteikt ārzemniekiem iespēju pirkt īpašumus, jo tā nevēlas, lai citi pārņem mūsu zemi. Tomēr valsts aizsargā rezervātus un dabas liegumus, kas saglabā pirmatnējās ainavas.

100. pants ir par to, ka ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, izplatīt informāciju, paust savus uzskatus.⁶ Valsts dod iespēju katram piedalīties vēlēšanās. Tā, ievēlot gudrākus un atbilstošākus deputātus, valsts pārvalde tiek nokomplektēta ar, iespējams, labākiem kandidātiem. Ar mediju starpniecību mēs brīvi varam popularizēt valsti. Mēs varam internetā ievietot bildi, kurā redzama kāda Latvijas ainava, un tā piesaistīt tūristus, kuri vēlēšies braukt šurp un ieraudzīt, cik šeit apbrīnojami skaistas vietas.

Izpētot šīs pamattiesības, es saprotu, ka mēs kā tauta valsts labā darām daudz. Mēs palīdzam attīstīt ekonomiku, samazinām darāmo darbu skaitu un, protams, aizstāvam savu valsti ar savu vārdu brīvību, tāpēc Latvijai ir svarīgas šīs mūsu pamattiesības.

^{1,3,5,6} Latvijas Republikas Satversme, Satversmes Sapulce. **Pieejams:** <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>

² Latvijas Republikas Saeima. **Pieejams:** <https://www.saeima.lv/lv/par-saeimu/satversme-valsts-pamatlikums>

⁴ Universitāšu ieguldījums Latvijas tautsaimniecībā, Latvijas Universitāšu asociācija, Rīga, 2012, 30. lpp.

Pieejams: http://lvua.lv/wpcontent/uploads/sites/16/2014/10/Universitatu_ieguldijums_Latvijas_tautsaimnieciba.pdf

ANNIJA VALTERE
Bauskas pilsētas pamatskola
Pedagoģe: Daiga Sējēja

AMANDA VAVILOVA
Vidrižu pamatskola
Pedagoģe: Eva Keiša

RAULS PAKALNS
Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskola
Pedagoģe: Vizbulīte Jaukule

RUSTAMS ROMANIČEVS
Raunas vidusskolas Drustu struktūrvienība
Atzinība 9. klašu grupā
Pedagoģe: Marija Grīnberga

Es nekad neesmu domājis, vai esmu valstij svarīgs. Mēs katrs dzīvojam pēc saviem principiem, tiecamies pretī saviem sapņiem un bieži piemirstam, ka ne jau viss dzīvē ir ideāli.

Un tikai brīžos, kad mums neveicas un mēs ciešam sakāvi, atceramies, kas aiz mums stāv un mūs sargā. Varbūt, ja dzīvē viss ir labi, ja neesi cietis no nelikumībām, nemaz nav svarīgas mūsu tiesības, ko nosaka Latvijas valsts pamatlikums – Satversme.

Bērnība man bija smaga, mēs ar brāli uzaugām bērnunamā. Iespējams, ka tieši šī pieredze ļauj citādi paskatīties uz tiesībām, kas bija zaudētas un tika atgūtas. Tikai pateicoties Satversmei, mēs ar brāli tikām saredzēti un sadzirdēti, mēs ieguvām audžuģimeni. Mēs kļuvām vajadzīgi un piederīgi ģimenei un mājām. Vērtīgākais ieguvums man ir ģimenes neviltotā mīlestība un spēja radīt to citu cilvēku sirdīs. Es tādēļ jūtos svarīgāks Latvijai. Tiesības uz ģimeni man ir ļoti nozīmīgas.

Līdzās daudzajām Satversmē noteiktajām tiesībām man tagad ir svarīgas 113. pantā noteiktās mākslinieciskās un jaunrades brīvības tiesības.

Jau četrus gadus mācos Jaunpiebalgas mākslas skolā un esmu atklājis sevī krāsaināku dvēseli. Mani aizrauj tēlainība un iespēja veidot sev apkārt fantāzijas pasauli. Visvairāk man patīk keramika. Mākslā es jūtos pārliecināts par sevi, kaut ikdienā tāds neesmu. Esmu lepns, ka ar saviem zīmējumiem palīdzēju skolai šogad uzvarēt konkursā „Mans mazais pārgājiens”.

Nodrošinot man Satversmes pamattiesības, valsts man uzticas. Es jūtos drošs, un valstij ir svarīgi, ka man dzīvē ir mērķis. Valsts atzīst, ka jaunā paaudze spēs radīt ne tikai ilūziju par labāku nākotni, bet arī īstenot to.

Es ticu, ja mēs katrs savu ikdienu sāktu ar domu, kā padarīt dzīvi labāku, tad mēs nesūdzētos par to, cik valstī viss ir slikti, bet gan lepotos ar valsti, kurā dzīvojam un kurai esam pateicīgi par vietu, kur izaugt un īstenot savus sapņus.

MARTA GRANDĀNE
Zasas vidusskola
Atzinība
Pedagoģe: Inese Kalniškāne

KARLĪNA RĀBE
Ogres sākumskola
Pedagoģe: Sandra Latvele

MARKUSS DINS BRIMMERS
Aizkraukles novada vidusskola
Pedagoģe: Gunta Poriete

ANASTASIJA SOLOVJOVA

Rīgas 33. vidusskola

Atzinība 12. klašu grupā

Pedagos: Vitālijs Nosovs

„Likums ir cilvēka gudrības augstākā izpausme, kas izmanto cilvēku pieredzi sabiedrības labā.”¹ Visticamāk, cilvēki ļoti bieži nedomā par to, cik svarīgas ir Satversmē ietvertās pamattiesības. Kamēr cilvēks nav saistīts ar problēmu, viņš pat nedomā, ka viņš varētu no tās izvairīties, zinot visas savas tiesības un lielāko daļu savas valsts likumu, it īpaši cilvēktiesības. Ja cilvēks zina visas savas tiesības, tad viņu būs grūtāk piemānīt, jo viņam būs taisnība un taisnīgums.

Pirmkārt, Satversmes 90. pants nosaka, ka ikvienam ir tiesības zināt savas tiesības, savukārt Satversmes 91. pants nosaka, ka visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas. Šīs manas pamattiesības Latvijai ir svarīgas, jo tās nodrošina demokrātiju Latvijā. Tikai tā valsts, kur sabiedrība pārzina savas valsts likumus un kur valda vienlīdzība likuma un tiesas priekšā, var būt pa īstam demokrātiska.

Otrkārt, ikvienam cilvēkam jāzina, ka neviens nav tiesīgs ierobežot viņa brīvību, ja to nedara saskaņā ar likumu, kā tas ir rakstīts Satversmē. Ikvienam valsts iedzīvotājam ir tiesības uz savu viedokli, uz vārda brīvību, kamēr tas nepārkāpj likumu, tāpēc nav jābaidās izteikt savu viedokli par kaut ko, jo īpaši tad, ja cilvēks uzskata, ka tas var mainīt kaut ko uz labo pusi. Tādējādi, ja cilvēkam ir kādas idejas valsts sistēmas uzlabošanai un viņš ir valsts pilsonis, viņam ir tiesības kļūt par daļu no kādas partijas, piedalīties vēlēšanās, kandidēt uz ministra posteni vai prezidenta amatu. Ikviens mērķtiecīgs, gudrs, izglītots cilvēks var izmēģināt savus spēkus, iesaistoties valsts pārvaldē, lai dotu savu pienesumu valstij. Kā nosaka Satversmes 101. pants, ikvienam Latvijas pilsonim ir tiesības likumā paredzētajā kārtībā piedalīties valsts un pašvaldību darbībā, kā arī pildīt valsts dienestu.

Treškārt, Satversme nosaka, ka ikvienam cilvēkam ir tiesības iegūt pamatizglītību un vidējo izglītību bez maksas. Tas dod iespēju ikvienam cilvēkam neatkarīgi no viņa finansiālā stāvokļa saņemt visas nepieciešamās zināšanas, lai pēc tam iegūtu budžeta vietu augstākajā mācību iestādē. Valsts sniedz iespēju ikvienam iedzīvotājam kļūt par cilvēku ar milzīgām perspektīvām un lielu nākotni, kas var nodrošināt milzīgu ieguldījumu valsts attīstībā.

Līdz ar to var secināt, ka Satversmē iekļautās cilvēka pamattiesības ne tikai aizsargā cilvēku, bet arī ir ieguldījums Latvijas attīstībā ilgtermiņā. Tā rezultātā mūsu Dzimtenei ir nodrošināta uz attīstību balstīta nākotne, un cilvēki šeit var justies droši un laimīgi.

¹Džonsons S. Citāti par likumu. **Pieejams:** <https://millionstatusov.ru/aforizmy/zakon.html> [aplūkots 16.11.2019.].

TIHONS FUFEROVS

Daugavpils 9. vidusskola

Pedagoģe: Anna Mekša

KEITA ASONE

Bauskas pilsētas pamatskola
3. vieta 9. klašu grupā
Žurnāla "Jurista Vārds" specbalva
Pedagoģe: Ieva Mašale

„Tikai uz priekšu bez apstājas. (..) Tikai šoreiz vēl saņemieties, latvju puikas (..) – un Kurzeme būs brīva,“¹ kāda balss 1916. gada ziemā sauca nāves pārņemtajā Tīreļpurvā. Puiši ticēja, un 1919. gada izskaņā Latvija patiešām pieredēja pašiem! Dzīvi palikušie Brīvības cīņu varoņi kopa dzeloņdrātīm pārpilno zemi un dzīvoja jaunizveidotā valstī, kurā bija sava kārtība, savi likumi un drošības garantants, kas sargāja, – Satversme.

Kad pēc dažiem gadu desmitiem piedzima mana vecmāmiņa, Latvijas pamatdokuments bija labi paslēpts, godā bija citi likumi. Dīvaina bija manas vecmāmiņas bērnība – bērnudārzā skanēja sveša valoda, Ziemassvētkos logiem priekšā klāja biezas segas, lai kāds neierauga izrotāto egli, nedrīkstēja iet uz baznīcu, runāt, dziedāt par to, kas sirdij tuvs. Vecmāmiņa atminas: „Mēs spējām šo valsti mīlēt tikai ar sirdi, ar vārdiem un darbiem to nevarēja. Vajadzēja dzīvot tā, kā citi vēlējās.“

Es šajā zemē laimīgi dzīvoju 15 gadus, un mani atkal sargā spēcīgs drošības spilvens – Satversme. Es jutos ļoti labi! Man nav jāņem rokās šautene un jāsargā Dzimtene. Varu svinēt svētkus – Lāčplēša dienā iededzu svečīti, 18. novembrī esmu pie Brīvības pieminekļa un vēroju uguņošanu, Ziemassvētkos izrotāju ne tikai eglīti, bet arī māju un pagalmu. Runāju savā dzimtajā valodā ne tikai mājās, bet arī izejot sabiedrībā. Deju svētkos varu izdejot skaistākās dziesmas, aši pieskriet pie Valsts prezidenta un uzņemt burvīgu pašportretu. Man ir tik daudz iespēju! Jūtos droši un ikdienā pat neapjaušu, ka vairāk par ģimeni mani sargā Satversme.

Reizēm liekas, ka liela daļa cilvēku ir pārāk kūtri – arvien mazāk priecājamies par svētku egli, reti ieklausāmiem dzirkstošajā latviešu valodā, ne vienmēr novērtējam iespējas. Daudz prasām no citiem, bieži nosodām, izdzēšam priekā lāpu ne vien līdzcilvēku, bet arī savās rokās.

Tieši tāpēc esmu apņēmības pilna laimīgi izdzīvot savu dzīvi – nevis kritizēt, bet rīkoties, jo manos spēkos ir viss, lai šo zemi darītu par laimīgāko pasaulē.

¹Grīns, A. Dvēseļu putenis. Rīga: Liesma, 1990. 377. lpp.

VALERIJA VUŠKĀNE

Daugavpils 9. vidusskola
Pedagoģe: Anna Mekša

“Būt izglītotam ir stilīgi. Būt izglītotam ir noderīgi, jo tikai izglītots cilvēks var dzīvot patiešām brīvi. Brīvība – tā ir dzīve, tā ir pastāvīga kustība. Tā ir iespēja dzīvot tā, kā tu pa īstam vēlies. Katrā skolēna darbā jūtams individuālais brīvības izjūtas apliecinājums.”

JĀNIS NEIMANIS

Satversmes tiesas tiesnesis

KEITA KRISTIĀNA BRŪNIŅA

Pļaviņu novada ģimnāzija
Pedagoģe: Ilona Pērkone

GEORGIJS BOGDANOVS
Liepājas 3. pamatskola
Pedagoģe: Jelena Kovzejeva

MARTA GESTE
Zentas Mauriņas Grobiņas novada vidusskola
Pedagoģe: Iveta Skubiņa

ELZA BUMBIERE

Ventspils 4. vidusskola

Latvijas Valsts pirmā prezidenta Jāņa Čakstes

mazmazmeitas Kristīnes Čakstes īpašā balva

Pedagoģe: Baiba Millere

Satversme ir Latvijas pamatlikums, kurā ietvertas manas un citu Latvijas iedzīvotāju pamattiesības. Tā stājusies spēkā 1922. gada 7. novembrī, un VIII nodaļa "Cilvēka pamattiesības" pievienota 1998. gada 15. oktobrī. Es uzskatu, ka cilvēkiem noteikti ir jāzina savas tiesības. Par tām ar bērniem jāsāk runāt jau no agra vecuma, lai jebkurš Latvijas pilsonis apzinātos savas un citu tiesības Latvijas valstī. Lasot Latvijas Republikas Satversmes VIII nodaļu, nereti rodas doma: "Kāpēc šis ir rakstīts likumā? Tas ir tik pašsaprotami!" Tomēr visām cilvēktiesībām jābūt ierakstītām likumā, lai cilvēki neaizmirstu pašsaprotamo, ikdienišķo. Lai Latvijas iedzīvotāji ievērotu un saprastu savas tiesības, domātu par to nozīmi un vajadzību.

Tiesībsargs Juris Jansons intervijā ar Guntaru Laganovski saka: "Valsts un sabiedrības attiecībās pietrūkst izpratnes par tiesību principu darbību un juridiskās kultūras kopumā. Protams, tas noved arī pie jautājuma par politisko kultūru – spēju nodrošināt to, lai valsts un pašvaldību institūcijas ievērotu labas pārvaldības principus un sabiedrība būtu par tiem pietiekami informēta."¹

Latvijai pamattiesības ir svarīgas, lai katrs zinātu, ko viņš drīkst vai nedrīkst darīt, kāpēc un ko ir tiesīgs saņemt no valsts, kādas paša darbībām būs sekas, kādai vajadzētu būt attieksmei pret valsti un citiem cilvēkiem. Piemēram, Latvijas Republikas Satversmes VIII nodaļā 95. pantā minēts: "Valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu."² Tas nozīmē, ka neviens nav tiesīgs kādu pazemot, noniecināt vai necienīt. Visiem cilvēkiem ir tiesības uz godu un cieņu pret sevi, un, protams, to ir pienākums izrādīt saskarsmē ar citiem. Neviens nav sliktāks par otru, nevienam nav jābūt sevī "celt uz augšu", pa ceļam "noliekot" citus.

Bet tiesības uz godu un cieņu nav vienīgās pamattiesības, kas ietvertas Satversmē. Katram Latvijas iedzīvotājam vispirms ir tiesības uz dzīvību. Tas teikts Latvijas Republikas Satversmes VIII nodaļā 93. pantā: "Ikviens ir tiesīgs uz dzīvību aizsargā likums."³ Ja šādas tiesības nepastāvētu, tad iedzīvotājiem, cik saprotu, nebūtu atļauts pat piedzimt un tad dzīvot Latvijas teritorijā, varbūt tādēļ vēl vairāk cilvēku izbrauktu uz dzīvi ārzemēs un jebkuram būtu tiesības atņemt dzīvību kādam citam. Tad valsts nemaz nepastāvētu.

Kāpēc Latvijai svarīgas manas Satversmē iekļautās pamattiesības? Cilvēka pamattiesības veido cilvēka izturēšanās normas pret valsti un apkārtējiem, palīdz tiem saprast savas tiesības pret valsti un valsts tiesības pret sevi. Ļauj domāt līdzīgi saviem darbiem un izprast, cik daudz Latvijas valsts dod katram Latvijas pilsonim. Varētu pat teikt, ka manas, jūsu, mūsu pamattiesības veido valsti, tās tautu, sabiedrību. Tās veido

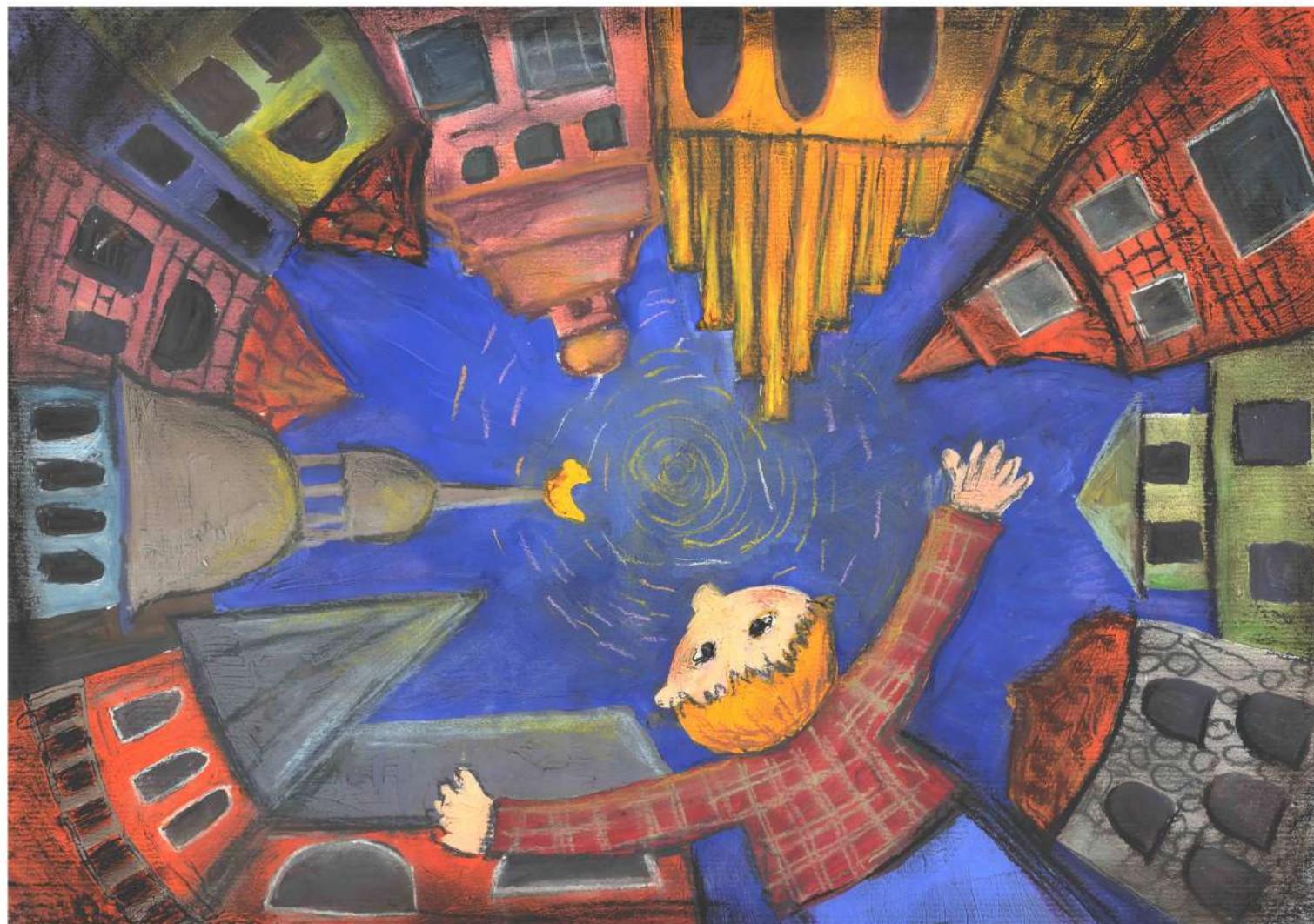
mūs visus gan atsevišķi, gan kopā. Kā jau minēju iepriekš, savas tiesības katram zināt ir vajadzīgs kaut tikai tāpēc, lai neviens nespētu apkrāpt, stāstot nepatiesību par to, ko vari vai nevari darīt.

Es zinu, ka man ir jābūt dzīvot, strādāt, uzturēties Latvijas valstī, piedalīties Latvijas valsts politikā un tās veidošanā. Apziņo iespēju augt pašai, apziņo, kā tieši es ar savu ieguldījumu varu palīdzēt augt ne tikai cilvēkiem apkārt, bet arī savai valstij. Augt, attīstot tās kultūru, dzīvot, neaizmirstot tradīcijas. Nest Latvijas vārdu pasaulē, sasniedzot jaunus apvēršus zinātnē, mūzikā un mākslā...

¹ <https://lvportals.lv/viedokli/249266-tiesibsargs-koncentresimies-uz-vismazak-aizsargato-tiesibam-2012>

^{2,3} <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>

MĀRCIS GAŠTOLS

Zasas vidusskola

Pedagoģe: Inese Kalniškāne

Viena no manām visiemīļotākajām politiķēm ir Auna Sana Su Či. Viņas dzīves stāsts ir visai iedvesmojošs: viņas galvenais dzīves mērķis bija ieviest savā valstī - Mjanmā – demokrātiju, un par "cīņu par demokrātiju un cilvēktiesībām" 1991. gadā viņai tika pasniegta Nobela miera prēmija.

Auna Sana Su Či savā esejā "Brīvība no bailēm" (1991) no savas grāmatas ar to pašu nosaukumu rakstīja tā: "Sistēmā, kurā cilvēku pamattiesību eksistence tiek noliegta, bailes ir parasta parādība. Ieslodzījuma bailes, moku bailes, nāves bailes, bailes zaudēt draugus, ģimeni, īpašumu un līdzekļus izdzīvošanai, izolācijas bailes, neveiksmes bailes." ¹

Manuprāt, mēs, Latvijas iedzīvotāji, esam laimīgi tādēļ, ka mūsu dzīve nav bailu pārņemta. Mums ir paveicies dzīvot valstī, kur mūsu cilvēciskās pamattiesības ir neaizskaramas un tiek respektētas. Mūsu valstij ir svarīgas mūsu Satversmē iekļautās pamattiesības, un, ja ieskatāties mūsu valsts vērtībās, var saprast, kāpēc tas tā ir.

Viena no galvenajām Latvijas valsts vērtībām un pamattiesībām ir brīvība. Latvijas tautai šī vērtība ir, visticamāk, tuvāka par visām citām, jo gadsimtu gaitā latvieši vienmēr ir cīnījušies ar citām tautām gan par savas tautas brīvību, gan par savas vēsturiskās zemes suverenitāti un neatkarību. Brīvība sevī ietver ne tikai valsts neatkarību, bet arī domas, apziņas, vārda brīvību, biedrību, politisko partiju, pulcēšanās brīvību utt. Šīs pamattiesības, kuras attiecas arī uz mani, mūsdienu ģeopolitiskās situācijas dēļ ir ļoti svarīgas Latvijai, jo palīdz veidot Latvijas pilsonisko sabiedrību.

Vēl viena cilvēka pamattiesība, kura ir ietverta Satversmes 107. un 109. pantā un kuru ir vērts pieminēt, ir tiesme pēc labklājības. Cilvēka labklājība ietver sevī gan darba samaksu atbilstoši darbam un kvalifikācijai, gan sociālo aizsardzību darba nespējas gadījumā. Tas sekmē to, ka cilvēki Latvijā jūtas aizsargāti, novērtēti un piederīgi Latvijai. Tas savukārt ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības un ekonomiskās izaugsmes pamats.

Tāpat Latvijai ir svarīgi tas, ka visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā, kā izriet no Satversmes 91. panta. Vienlīdzība likuma priekšā sekmē uzticību valstij un valsts pārvaldes iestādēm, kā rezultātā Latvijā vienlīdzīgi tiek nodrošināta visu cilvēku pamattiesību respektēšana un īstenošana. Vienlīdzība likuma un tiesas priekšā sekmē uzņēmējdarbības un investīciju piesaisti Latvijā, lai attīstītu Latvijas ekonomiku.

Es ticu, ka mums ir augsti jāvērtē savas tiesības, kuras mums ir Latvijā, jo diemžēl ne visiem cilvēkiem pasaulē ir tādas tiesības, kuras mēs uzskatām par neatņemamām. Mums ir jābūt lepniem par to, ka mēs savai valstij neesam vienaldzīgi un ka mēs šeit jūtamies piederīgi.

¹Sana Su Či A., Freedom from Fear, Penguin Books, 1991.

PALDIES VISIEM SKOLĒNIEM PAR IESŪTĪTAJIEM DARBIEM UN PEDAGOGIEM PAR
SNIEGTO ATBALSTU TO TAPŠANĀ!

*“Jaunieši apzinās savu piederību Latvijai, apzinās, ka šī ir tā vieta,
kur viņi var īstenot savas ieceres un sapņus, kā arī apzinās to,
ka mēs dzīvojam brīvā valstī un ka šī brīvība nav pašsaprotama.
Līdzās brīvībai nāk atbildība. Iesūtītie darbi sniedz pārlicību,
ka Latvijai kā demokrātiskai un tiesiskai valstij ir spoža nākotne.”*

ARTŪRS KUČS

Satversmes tiesas tiesnesis

SATVERSMES TIESAS SKOLĒNU ZĪMĒJUMU UN DOMRAKSTU
KONKURSA APBALVOŠANAS CEREMONIJAS KOPFOTO.

Foto: Toms Norde, Satversmes tiesa.

SATVERSMES TIESAS TIESNESE DAIGA REZEVSKA UN ZĪMĒJUMU
KONKURSA LAUREĀTI.

Foto: Toms Norde, Satversmes tiesa.

SATVERSMES TIESAS PRIEKŠSĒDĒTĀJAS VIETNIECE SANITA OSIPOVA
UN DOMRAKSTU KONKURSA LAUREĀTI 12. KLAŠU GRUPĀ.

Foto: Toms Norde, Satversmes tiesa.

SATVERSMES TIESAS TIESNESIS GUNĀRS KUSIŅŠ
UN SKOLĒNU PEDAGOGI.

Foto: Toms Norde, Satversmes tiesa.

SATVERSMES TIESAS TIESNESIS JĀNIS NEIMANIS
UN DOMRAKSTU KONKURSA LAUREĀTI 9. KLAŠU GRUPĀ.

Foto: Toms Norde, Satversmes tiesa.

Konkursā tika pārstāvētas šādas skolas:

Aglonas Katoļu ģimnāzija

Aizkraukles novada vidusskola

Aizputes pamatskola

Ata Kronvalda Durbes pamatskola

Āgenskalna sākumskola

Bauskas pilsētas pamatskola

Ciblas vidusskola

Dagdas vidusskola

Daugavpils 10. vidusskola

Daugavpils 11. pamatskola

Daugavpils 9. vidusskola

Daugavpils Vienības pamatskola

Dobeles 1. vidusskola

Garlība Merķeļa Lēdurgas pamatskola

Jaunsilavas pamatskola

Jelgavas pamatskola "Valdeka" – attīstības centrs

Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija

Jēkabpils pamatskola

Kalētu Mūzikas un mākslas pamatskola

Kalneciema vidusskola

Kandavas Kārļa Miļenbaha vidusskola

Krāslavas pamatskola

Krāslavas Varavīksnes skola

Lejasciema vidusskola

Liepājas 3. pamatskola

Liepupes pamatskola

Lizuma vidusskola

Līvānu 2. vidusskola

Ludzas 2. vidusskola

Lūcijas Rancānes Makašānu Amatu vidusskola

Mārupes Valsts ģimnāzija

Mores pamatskola

Naujenes pamatskola

Naukšēnu novada vidusskola

Ogres sākumskola

Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskola

Pamatskola "Rīdze"

Pilsrundāles vidusskola

Pļaviņu novada ģimnāzija

Privātā vidusskola "Citrus"

Pumpuru vidusskola

Raunas vidusskolas Drustu struktūrvienība

Rencēnu pamatskola

Rīgas 10. vidusskola

Rīgas 33. vidusskola

Rīgas Angļu ģimnāzija

Rīgas Centra daiļamatniecības pamatskola

Rīgas Imantas vidusskola

Rīgas Kultūru vidusskola

Rožupes pamatskola

Salacgrīvas vidusskola

Salaspils 1. vidusskola

Silenes pamatskola

Stendes pamatskola

Talsu 2. vidusskola

Uzvaras pamatskola

Ventspils 1. pamatskola

Ventspils 4. vidusskola

Vidrižu pamatskola

Viesītes vidusskola

Zasas vidusskola

Zemgales vidusskola

Zentas Mauriņas Grobiņas novada vidusskola

Satversmes tiesa

BRĪVĪBA UN ATBILDĪBA. SATVERSMES TIESA SARUNĀ AR LATVIJAS SKOLĒNIEM.

Satversmes tiesa skolēnu zīmējumu un domrakstu konkursu rīkoja par godu Latvijas Republikas Satversmes pieņemšanas 98. gadadienai.

Iespiests tipogrāfijā "Uniprinta", Rīga
Pārpublicēšanas gadījumā izdevēja rakstiska atļauja obligāta.
Dizains: Agate Lielpētere

© Satversmes tiesa, 2020
ISBN 978-9934-8756-9-4

Atbalsta:

ir literāra publicistika vēsture
domuzīme

JURISTA VĀRDS
Una lex — una iustitia omnibus

ILUSTRĒTĀ
Junioriem

Kristīne Čakste